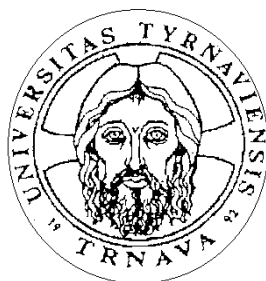

Trnavská univerzita v Trnave
Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce
Katedra verejného zdravotníctva

Štátny rozpočet

Katarína Maniková

Organizácia a výkon zdrav. star.

14. marec 2011

1. ŠTÁTNY ROZPOČET

1.1 Charakteristika štátneho rozpočtu

Je bilancia príjmov a výdavkov štátu, vyjadrujúca peňažné vzťahy spojené s plnením funkcie štátu. Je to najdôležitejší finančný nástroj presadzovania štátnej hospodárskej politiky.

Schvaľuje ho každoročne NR SR zákonom.

Je považovaný za koncentrovaný výraz štátnych financií, ktoré sú hlavnou zložkou verejných financií. Samotný pojem štátny rozpočet nemá jednoznačný význam. Najčastejšie sa vymedzuje podľa rozličných hľadísk.

Môže sa tiež chápať ako:

- bilancia štátneho hospodárenia na kalendárny rok ekonomický vzťah, ktorý zjednocuje jednotlivé fiškálne kategórie
- dane, clá, poplatky, dotácie je to právna norma - finančný zákon schválený parlamentom

Rozpočet verejnej správy je strednodobým ekonomickým nástrojom finančnej politiky štátu. Zostavuje sa **každoročne najmenej na tri rozpočtové roky**. Rozpočtový rok je zhodný s kalendárnym rokom.

Ministerstvo financií predkladá rozpočet verejnej správy na schválenie vláde. Vláda predkladá Národnej rade Slovenskej republiky vládny návrh zákona o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a na informáciu rozpočet verejnej správy.

1.2 Funkcie štátneho rozpočtu

Vychádzajú logicky z funkcií verejných financií:

- Alokačná – štát pomocou ŠR prideluje zdroje na financovanie verejných potrieb
- Redistribučná – je to prerozdeľovanie HDP s cieľom zmierňovať sociálne nerovnosti trhovej ekonomiky
- Stabilizačná – presadzovanie hospodárskej politiky štátu
- Regulačná – sú to možné priame zásahy štátu do ekonomiky
- Kontrolná – znamená kontrolu príjmovej a výdavkovej stránky štátneho rozpočtu

1.3 Príjmy štátneho rozpočtu, členenie z hľadiska pravidelnosti

Pravidelné: predstavujú stály príjmov, sú to najmä niektoré druhy daní (DPH, spotrebné dane).

Nepřavidelné (jednorazové, mimoriadne): vyžívajú sa ak pravidelné príjmy nepostačujú na krytie výdavkov štátneho rozpočtu. Sú to napr. emisie štátnych cenných papierov.

Členenie z hľadiska zdroja

Príjmy z verejnoprospešných podnikov
Príjmy z rozpočtových a príspevkových organizácií
Príjmy od podnikateľských subjektov
Príjmy od obyvateľstva

Členenie z hľadiska formy platieb

Príjmy získané z daní
Príjmy z poplatkov
Príjmy z ciel
Príjmy z návratných finančných výpomocí – pôžičky
Príjmy z emisných výnosov
Príjmy zo sankcií – za životnom prostredí

Určenie výšky (objemu) príjmov štátneho rozpočtu závisí predovšetkým od:

Úrovne ekonomiky- hlavne od veľkosti HDP.

Veľkosti cenovej hladiny v štáte – čím je vyššia, tým vyššie sú príjmy do štátneho rozpočtu.

Mzdovej politiky štátu a prístupu k zdaňovaniu tzv. bez pracovných príjmov.

Využívania mimorozpočtových foriem pre financovanie niektorých činností – údržba ciest, výstavba diaľnic.

Uplatňovania fiškálnej politiky, prostredníctvom ktorej štát ovplyvňuje agregátny dopyt a ponuku.

Úrovne vlastných nákladov podnikateľskej sféry -ovplyvňujú výšku dosiahnutého zisku a tým aj základ dane z príjmu.

1.4 Výdavky štátneho rozpočtu

Prostredníctvom výdavkov štát zabezpečuje plnenie svojich základných funkcií – na úseku štátnej správy, obrany a bezpečnosti, školstva, zdravotníctva, kultúry, sociálnej oblasti, atď. Výška výdavkov priamo závisí od výšky príjmov a možností a podmienok zadĺženia štátu.

Hľadisko členenia výdavkov:

1. Členenie podľa odvetví: napr. výdavky na školstvo, zdravotníctvo, kultúru, obranu a bezpečnosť, ochranu ŽP, ...

2. Členenie podľa územného hľadiska

Výdavky členené podľa jednotlivých samosprávnych krajov členenie podľa zákona o rozpočtových pravidlách:

- Výdavky na činnosť ústredných organizácií, výdavky pre rozpočtové a príspevkové organizácie: napr. kapitoly - kancelária prezidenta SR, kancelária NR SR, úrad vlády, ministerstvá, ústavný súd atď.

- Výdavky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv – sú to výdavky súvisiace s členstvom SR v OSN, UNESCO, OECD, EÚ, NATO
- Výdavky na krytie štátnych objednávok a náhrada ujmy spôsobená štátom
- Výdavky na splácanie štátneho dlhu
- Splátky úverov a úrokov
- Úvery poskytnuté do zahraničia
- Ďalšie výdavky stanovené zákonom o ŠR

3. Členenie z hľadiska časového

Bežné výdavky – sú to výdavky, ktoré sa spotrebujú v tom istom roku, v ktorom sa vynakladajú.

Kapitálové výdavky – prostriedky použité na investičné aktivity.

1.5 Schodok štátneho rozpočtu

Schodok sa delí na viacero častí, jednou z nich je schodok bežného hospodárenia. Vzniká bežnými výdavkami, pričom sa nezohľadňujú kapitálové výdavky. (rôzne opravy, výdavky, transfery, fondy...). Schodok štátneho rozpočtu na rok 2011 predstavuje 3 809 939 000 eur.

1.6 Rozpočtový proces

Možno ho charakterizovať ako súbor všetkých činností vykonávaných určenými skupinami pracovníkov v súvislosti s rozpočtami na všetkých úrovniach riadenia. Vlastný rozpočtový proces pri zostavovaní ŠR tvorí týchto 6 okruhov činností:

- zostavovanie návrhu rozpočtu
- prerokovanie a schválenie rozpočtu
- zmeny rozpočtov
- realizácia rozpočtu
- plnenie kontrolnej funkcie počas rozpočtového obdobia
- post rozpočtová kontrola plnenia rozpočtu

2. ŠTÁTNY ROZPOČET NA ROK 2011

2.1 Popis

Štátnym rozpočtom sa zabezpečuje financovanie hlavných funkcií štátu v príslušnom rozpočtovom roku.

Štátny rozpočet na príslušný rozpočtový rok schvaľuje NR SR zákonom o štátnom rozpočte (na rok 2011 je to zákon č. 498/2010 Z. z.). Týmto zákonom na príslušný rozpočtový rok sa schvaľuje limit výdavkov štátneho rozpočtu, maximálna výška rozpočtovaného schodku alebo

minimálna výška rozpočtovaného prebytku štátneho rozpočtu, ak nie sú príjmy štátneho rozpočtu a výdavky štátneho rozpočtu vyrovnané.

Vláda SR schválila v stredu 8.decembra 2010 návrh zákona o štátnom rozpočte na rok 2011.

2.2 Hlavné oblasti do ktorých smeruje štátny rozpočet :

1. Školstvo, veda
2. Zdravotníctvo
3. Pôdohospodárstvo
4. Doprava, infraštruktúra
5. Bývanie a regionálny rozvoj
6. Životné prostredie
7. Hospodárstvo
8. Rozpočet verejnej správy (SIS, NKÚ, Štatistický úrad SR...)

Rozdelenie financií pre hlavné rezorty v SR na rok 2011

Oblasť	Plánované finančné prostriedky (v Eurách)
<u>Ministerstvo zahraničných vecí SR</u>	111 750 932
Najviac na rozvoj zahraničných vzťahov	94 973 536
<u>Ministerstvo obrany SR</u>	759 774 575
Obrana SR	695 888 372
<u>Ministerstvo vnútra SR</u>	860 606 801
Ochrana verejného poriadku a bezpečnosti	699 947 743
<u>Ministerstvo spravodlivosti SR</u>	288 602 181
Väzenstvo a súdnictvo	137 893 309 a 141 903 221
<u>Ministerstvo financií SR</u>	622 310 008
Elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb	295 026 505
<u>Ministerstvo životného prostredia SR</u>	831 414 661
Starostlivosť o životné prostredie	780 723 914
<u>Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR</u>	2 323 259 742
Národný program výchovy, vzdelávania a mládeže	1 314 677 483
<u>Ministerstvo zdravotníctva SR</u>	1 401 899 384
Zdravotná starostlivosť z čoho 1 197 816 000 eur je vyčlenených na poistenie poistencov štátu	1 336 857 773
<u>Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR</u>	2 009 192 040
Sociálna inklúzia s cieľom znížiť chudobu a odstrániť sociálne vylúčenie	1 722 022 547
<u>Ministerstvo kultúry SR</u>	167 192 123

Tvorba, šírenie, ochrana a prezentácia kultúrnych hodnôt (Granty, rozhlas, televízia...)	117 144 286
<i>Ministerstvo hospodárstva SR</i>	333 673 576
Rozvoj priemyslu a podpora podnikania	287 064 922
<i>Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR</i>	1 303 853 488
Rozvoj vidieka: Životaschopné a ekologicky udržateľné vidiecke prostredie, stabilizujúce existujúcu populáciu na vidieku prostredníctvom generovania pracovných príležitostí a vyššej životnej úrovne	435 560 703
<i>Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR</i>	1 882 739 258
Cestná infraštruktúra	938 065 754

(Zdroj: zákon 498/2010 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2011)

2.3 Neschválenie ŠR

Ak nie je vládny návrh zákona o štátnom rozpočte na nasledujúci rozpočtový rok schválený NR SR do 31. decembra bežného rozpočtového roka, spravuje sa rozpočtové hospodárenie v dobe od 1. januára rozpočtového roka do nadobudnutia účinnosti zákona o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok rozpočtovým provizóriom.

Zoznam použitej literatúry:

Financie.sk, Čo je štátny rozpočet. [Citované dňa: 11. 3. 2011], Dostupné na internete:
<<http://www.finance.sk/hospodarstvo/informacie/o-statnom-rozpocete/co-je-statny-rozpocet/>>

Ústredný portál verejnej správy Slovenskej republiky, Štátny rozpočet, všeobecné informácie.
[Citované dňa: 11. 3. 2011], Dostupné na internete:
<<http://portal.gov.sk/Portal/sk/Default.aspx?CatID=39&etype=-1&aid=47>>

Zákon 498/2010 o štátnom rozpočte na rok 2011. [Citované dňa: 11. 3. 2011], Dostupné na internete:
<<http://www.zbierka.sk/zz/predpisy/default.aspx?PredpisID=210000&FileName=zz2010-00498-0210000&Rocnik=2010>>